

Oktober 2008: Oogstmaand voor de Leidse Cantorij

Oktober was een drukke en onvergetelijke maand voor de Leidse Cantorij. Het begon al goed op vrijdag 3 oktober in de Pieterskerk met de herdenkingsdienst ter gelegenheid van het Onzet van Leiden. Hubert Parry's anthem *I was glad* klonk als nooit tevoren, begeleid door de Regimentsfanfare Garde Grenadiers en Jagers van de Koninklijke Landmacht onder leiding van Theo Bleeker (foto boven).

Twee dagen later zong het koor tijdens de zondagviering van de Leidse Binnenstadsgemeente in de Hooglandse kerk. Op donderdag 16 oktober vond het slotconcert plaats in de zomeravondserie van Stichting Cathedral Organ Leiden in een welhaast mystieke sfeer (foto rechts). De Cantorij zong a capella in het hoogkoor, afgewisseld door Theo Visser, die zijn orgelsoli een kleine 70 meter verder ten gehore bracht. Dit alles stond in het teken van de 16de eeuwse Spaanse meerstemmigheid.

De zondag daarop was Joop Brons, erelid van de Leidse Cantorij, het stralend middelpunt van een choral evensong door het Pancras Consort waarin zijn 55-jarig jubileum als organist werd gevierd.

November 2008

- Oktober oogstmaand
- 35^e Adventsconcert
- Uw donatie
- Personalia
- De toppers van...
- Agenda
- De choral evensong

Leidse Cantorij

Nieuwstraat 18

2312 KC Leiden

☎ 071-513 3509

www.leidsecantorij.nl

✉ mlharmesen@orange.nl

Postbank 142422

t.n.v. Leidse Cantorij te Leiden

Leidse Cantorij geeft 35ste Adventsconcert

Het Adventsconcert van de Leidse Cantorij is al jaren een begrip in Leiden en de wijde regio. Alle belangstellenden zijn welkom in een sfeervolle en behaaglijk verwarmde Hooglandse kerk op zondag 21 december a.s. om 20.15 uur (kerk open 19.30 uur, toegang vrij, ingang Nieuwstraat). Glühwein na afloop! Het Adventsconcert staat onder leiding van Hans Brons, dirigent. Theo Visser bespeelt de twee orgels van de Hooglandse kerk. Hoboïst Han Kapaan treedt op als begeleider en solist, en deed dat ook 35 jaar geleden al tijdens de eerste editie van het Adventsconcert. Ook Hans Brons was toen reeds present, als koorzanger. De Leidse Cantorij presenteert dit jaar een keuze uit de mooiste advents- en kerstmuziek afkomstig uit de late bloeitijd van de polyfonie en de barok, uit Spanje en Duitsland. Daarnaast klinkt ook verrassende hedendaagse koormuziek uit het Verenigd Koninkrijk. Zo staan op het programma werken van De Victoria, Eccard, Hammerschmidt en Bach, naast die van componisten als Howells, Leighton, Bednall en Rutter. Deze muziek wordt afgewisseld met orgel- en hobospel - en natuurlijk zijn daar de traditionele kersthymnen waarbij het publiek van harte wordt uitgenodigd om mee te zingen.

Donateurs kunnen op vertoon van hun kaarten plaatsnemen op de voor hen gereserveerde stoelen. Houdt u uw kaarten ook in de kerk bij de hand, want onze medewerkers controleren de zo gewilde gereserveerde plaatsen met enige regelmaat. Zoals elk jaar zullen om 20:00 uur de nog onbezette donateursstoelen aan het gehele publiek worden vrijgegeven. Om teleurstellingen te voorkomen is het dus raadzaam om vóór **19:45 uur** met uw partner te arriveren bij de Hooglandse kerk. De deuren gaan open om 19:30 uur (ingang Nieuwstraat).

Uw donatie

De muzikale activiteiten van de Leidse Cantorij, waaronder het traditionele Adventsconcert, zouden niet kunnen plaatsvinden zonder de gulle bijdragen van onze donateurs. De kosten voor bladmuziek en vereiste licenties leggen in hoge mate beslag op onze financiële middelen. Mogen wij daarom ook nu weer rekenen op uw bijdrage? U kunt uw bijdrage overmaken op gironummer 142422 t.n.v. Leidse Cantorij te Leiden. Hebt u uw donatie voor 2008 al overgemaakt? Hartelijk dank! Dan zijn voor u bij dit donateursbericht twee toegangskaarten voor het Adventsconcert bijgesloten!

BELANGRIJKE OPROEP

De reis naar St George's Chapel, Windsor Castle, van 28 tot en met 30 augustus 2009 stelt de Leidse Cantorij voor hoge kosten, met name voor het verblijf. Alle leden betalen een substantiële eigen bijdrage, maar daarmee kunnen helaas niet alle kosten worden gedekt. Daarom is het 'Windsorfonds' in het leven geroepen. Wij doen in dit verband een welgemeend beroep op onze gulle donateurs. Wilt u ons helpen om de reis naar St George's Chapel mogelijk te maken? Dat kan door een extra bijdrage over te maken op giro 142422 t.n.v. Leidse Cantorij te Leiden o.v.v. 'Windsorfonds'. Ook andere vormen van sponsoring of suggesties zijn zeer welkom! Hartelijk dank!

Personalia

- Het afgelopen half jaar hebben Marijke van Zanten (sopraan), Jos Nieuwenhuis (alt) en Hennie Koek (alt) afscheid genomen van de Leidse Cantorij. We mochten tegelijkertijd Josje de Ru (alt) en Corine Houtman (sopraan) verwelkomen.
- Ons erelid Joop Brons, emeritus cantor-organist, vierde onlangs zijn 55-jarig jubileum als organist met een feestelijke evensong in de Hooglandse kerk door het Pancras Consort.

De toppers van...

In deze vervolgrubriek belicht een koorlid zijn/haar muzikale voorkeur - of juist gemengdere gevoelens - voor een stuk dat de Cantorij momenteel in studie heeft. Mocht u zich bij een uitvoering wel eens afvragen waarom een zanger voor het ene lied in vuur en vlam staat, terwijl een ander stuk er misschien wat bleekjes tegen afsteekt... hieronder wordt het u duidelijk. Deze keer Elly van Winden (sopraan).

Mijn favoriet van komend Adventsconcert is Howells, Howells, en nog 's Howells. Inderdaad, deze Engelse componist (1892-1983) schreef niet twee, maar drie beeldschone koorstukken in de jaren 1918-1920. Van deze Three Carol-Anthems worden er twee redelijk vaak uitgevoerd: *A spotless rose* en *Sing lullaby*. Ik zong ze zelf voor het eerst bij het Leiden English Choir (LEC), later bij The Incidental Choir (ThInC), en de afgelopen jaren bij de Leidse Cantorij. Maar juist de vroegste van de drie composities blijft meestal in de kast liggen. Dat was zo bij het LEC, dat blééf zo bij ThInC... maar eindelijk heeft m'n gedram "Howells, Howells, Howells" resultaat bij de Cantorij: we zingen *Here is the little door*.

Het is een a capella juweeltje van nog geen vier minuten: het is onmiskenbaar Howelliaans met verrassende harmonieën die opeens heel bluesy en melancholiek om de hoek komen kijken; het wisselt subtiele lijnen af met steviger frases en één robuuste unisono uitroep; het heeft prachtige triolen waar de tweede sopranen 'n eigen lijntje hebben dat ze ook nog 's lekker mogen aandikken; en het begint met een doodenge inzet, die al een keer zó de mist in ging dat de dirigent uitriep: "Die deur was heel ergens anders, hoor!"

Tot zover weinig verrassends, want dat alles vermoedde en hoopte ik al bij het luisteren naar cd-opnames. Wat tijdens het instuderen wel onverwacht doel trof, was de tekst van Frances Chesterton (1875-1938). Die verhaalt van de drie magiërs die de deur van de stal vinden, openen en hun goud, wierook en mirre neerleggen bij the child that stirs not in his sleep. Dan ontwaakt het kind, dat op zijn beurt drie verwante geschenken teruggeeft aan ons, his children. Die geschenken echter, verwijzen naar geweld en strijd, met als laatste *myrrh for the honoured happy dead*—de gedachte aan de in 1918 net geëindigde Eerste Wereldoorlog komt dan wel heel dichtbij. De laatste acht maten laten de luisteraar—en het koor bijna letterlijk—ademloos achter van verwondering (en ongeloof?) dat nietige mensenkinderen zulke dingen teweeg kunnen brengen en moeten ondergaan. We zijn, hoe dan ook, *touched by such tiny hands and oh such tiny feet*. En gedurende die eindeloze en ademloze *tiny feet* verdwijnen gedachten aan kerst- en onnozele kinderen en religieus en oorlogsgeweld; wat blijft is m'n nieuwe neefje van net drie maanden met z'n lekkere blote spekpootjes. Aaach...

Elly van Winden

Agenda

30 november 19.00 uur - Advent Carol Service, RK kerk H. Laurentius, Voorschoten

7 december 10.00 uur – dienst LBG

21 december 20.15 uur – adventsconcert

25 december 10.00 uur – kerstdienst LBG

1 februari 10.00 uur – dienst LBG

22 februari 17.00 uur – evensong Dorpskerk, Leiderdorp

1 maart 10.00 uur – dienst LBG

13 maart 20.00 uur – Pancras wijkconcert

5 april 10.00 uur – dienst LBG

10 april 19.00 uur – goede vrijdag LBG

12 april 10.00 uur – paasviering LBG

3 mei 10.00 uur – dienst LBG

31 mei 10.00 uur – pinksterdienst LBG

21 juni 19.00 uur – evensong LBG

5 juli 10.00 uur – dienst LBG

29-30 augustus – various services at St George's Chapel, Windsor Castle

(NB Data onder voorbehoud. Alle uitvoeringen vinden plaats in de Hooglandse kerk in Leiden, tenzij anders aangegeven)

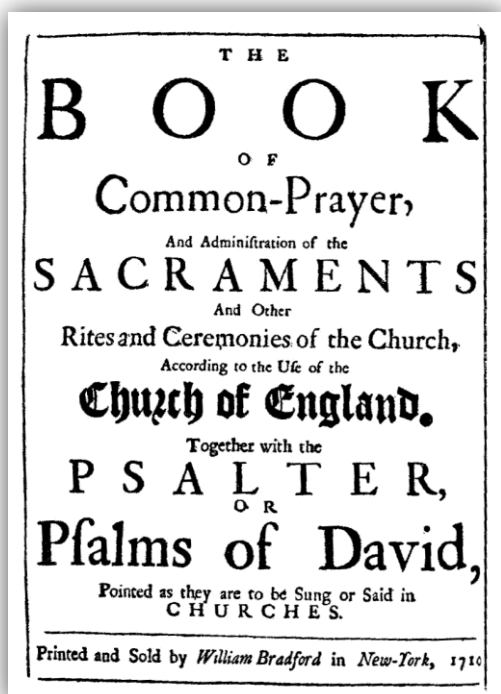
De Choral Evensong voor beginners

De Leidse Cantorij heeft een passie voor de Choral Evensong; dat is geen geheim. Wel is het soms raden naar de achtergrond en herkomst van diverse gebruiken die deze unieke vorm van eredienst kenmerkt. Deze vervolgrubriek biedt een kijkje achter de schermen van vergers, chants en processionals.

Deel I – Wat is een evensong?

Een evensong (ook wel: choral evensong) is een eredienst die in de middag of vroege avond wordt gehouden volgens de rite van de Anglicaanse kerk. Voor de geschiedenis van de evensong moeten we teruggaan naar 1534. Toen had de Engelse koning Henrik VIII een hoogoplopend politiek conflict met de paus waarna de bestuurlijke band met Rome werd verbroken. De Engelse kerkprovincie (“Ecclesia Anglicana”) scheidde zich af van de Rooms-Katholieke kerk en de koning benoemde zichzelf als het hoofd van de nieuwe Anglicaanse kerk. Theologisch was Hendrik VIII echter behoudend en wars van het reformatorische gedachtegoed. De hiërarchische ordening bleef typisch katholiek met de handhaving van priesters, kanunniken, bisschoppen en aartsbisschoppen. Wel werd een nieuwe liturgie ontwikkeld met een nadruk op de landstaal i.p.v. het Latijn. De liturgie werd vastgelegd in het Book of Common Prayer. Zo werden delen uit de afgezworen katholieke vespers en completen samengevoegd tot een nieuwe dienst: de evensong. De betrekkelijk geringe wijziging in de oorspronkelijke liturgie betekende dat de kathedrale koorscholen en koren van de universiteitscolleges ondanks de Reformatie hun liturgische functie konden behouden en konden blijven voortbestaan.

De evensong kent een vast orde van dienst en wordt in z'n geheel gezongen, op enkele korte gesproken lezingen en gebeden na. In beginsel is er geen preek. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de eucharistieviering mag een evensong worden geleid door een leek. De vaste delen uit de orde van dienst zijn als volgt: Introit, Preces (openingsgebed), Psalm (chant), First Lesson (schriftlezing), Magnificat, Second Lesson (schriftlezing), Nunc Dimittis, Creed (geloofsbelijdenis), Responses (antwoordgebed en Onze Vader), Collects (gebeden), Anthem en een hymne. Afhankelijk van lokale gebruiken en op hoogtijdagen kunnen onderdelen worden toegevoegd, zoals een gregoriaanse openingshymne (Office Hymn).

In Britse kathedralen en universiteitscolleges worden evensongs nog steeds dagelijks gezongen. Op het Europese vaste land is een toenemende belangstelling voor deze avonddienst, niet in de laatste plaats vanwege het hoge muzikale gehalte en de kerkelijke laagdrempeligheid ondanks het traditionele karakter. De Leidse Cantorij heeft het zingen van evensongs tot haar 'core business' gemaakt. Zij heeft ruime ervaring opgedaan, in Nederland maar ook in Engelse kathedralen. In de Hooglandse kerk in Leiden is in de maanden mei t/m oktober maandelijks een evensong waarbij de hiervoor beschreven traditionele orde van dienst wordt aangehouden.

In deel II: Wat is een chant?